

#Evrosmeta

Διαβούλευση για τη δημιουργία ενός βιώσιμου ολιστικού σχεδίου Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης του Έβρου και της Σαμοθράκης ειδικότερα

Η Σαμοθράκη, αν και δεν επλήγη άμεσα από τις πυρκαγιές του 2023, υπέστη όμως τα τελευταία χρόνια επαναλαμβανόμενα οικονομικά πλήγματα. Ως πολύ μικρός νησιωτικός δήμος η Σαμοθράκη χρήζει της κρατικής αρωγής για να μπορέσει να τεθεί σε μία αειφόρο αναπτυξιακή πορεία στα πλαίσια συνολικής ανασυγκρότησης και ανάπτυξης του Έβρου, ώστε να αποφευχθεί η περαιτέρω εγκατάλειψη του νησιού.

Στα πλαίσια του ιδρυτικού σκοπού του, την επίτευξη δηλαδή της αειφόρου ανάπτυξης της Σαμοθράκης, το Samothraki Open Forum υπέβαλλε τις κάτωθι προτάσεις στην «ηλεκτρονική πλατφόρμα προβολής, διαβούλευσης και παρακολούθησης του στρατηγικού σχεδίου ανασυγκρότησης και ανάπτυξης του Έβρου», δηλαδή στο #evrosmeta:

A. Αγροτική Ζωή

Η οικονομία της Σαμοθράκης στηρίζεται στην αγροτική παραγωγή, κυρίως την κτηνοτροφία, την ελαιοπαραγωγή καθώς και τη μικρή, φθίνουσα αμπελουργία. Τα προβλήματα της αγροτικής παραγωγής της Σαμοθράκης είναι πολλαπλά, όπως οι απαρχαιωμένοι μέθοδοι παραγωγής, η έλλειψη τεχνολογίας αιχμής, υψηλό κόστος παραγωγής, μικροί γεωργικοί κλήροι κ.α. Επομένως, η αγροτική ζωή της Σαμοθράκης για να γίνει βιώσιμη θα πρέπει να μεταρρυθμιστεί εκ βάθρων, να μειωθεί το υπάρχον, υπεράριθμο και αδέσποτο ζωικό κεφάλαιο καθώς και να εμπλουτιστεί το παραγωγικό μοντέλο με επιχειρηματίες παραγωγούς και επιστήμονες. Προτείνουμε ως στόχος να τεθεί η παραγωγή και προώθηση premium αγροτικών προϊόντων στη Σαμοθράκη όπως η πρόπολη, το μέλι, το κρέας, τα τυροκομικά, το οργανικό λάδι κτλ. Αναγκαία κρίνεται η δημιουργία ενός ισχυρού τοπικού brand name των προϊόντων “Made in Samothraki”.

Ειδικότερα, οι προτεινόμενες δράσεις είναι οι εξής:

1. Δημιουργία πρότυπων κτηνοτροφικών και γεωργικών μονάδων στη Σαμοθράκη με τη βοήθεια της Γεωργικής Σχολής Θεσσαλονίκης ή άλλων γεωργικών σχολών με έμφαση στην έξυπνη γεωργία και την κυκλική οικονομία.
2. Στήριξη με τεχνογνωσία, επιστημονική παρακολούθηση των αγροτικών, κτηνοτροφικών αλιευτικών και άλλων συνεταιρισμών.
3. Απόσυρση πλεονάζοντος ζωικού κεφαλαίου («αδέσποτα ζώα»).
4. Δημιουργία καταλόγου τοπικών πιστοποιημένων παραγωγών και τοπικών προϊόντων (χρήση τεχνολογίας blockchain)
5. Δημιουργία και συνδρομή στην προώθηση καλαθιού «πιστοποιημένων τοπικών προϊόντων Σαμοθράκης» (π.χ. μέλι, πρασούσι, την τοπική μπίρα Φονιάς, τσίπουρα, κρασιά, κατσικάκι, ψάρια, τυροκομικά προϊόντα, ζυμαρικά, παστέλια, βότανα, λάδι, γλυκά, μαρμελάδες, φυσικά καλλυντικά κτλ.).
6. Σύζευξη της τοπικής παραγωγής με το τουριστικό προϊόν, π.χ. με προώθηση των premium τοπικών προϊόντων μέσα από τα τοπικά ξενοδοχεία, ταβέρνες, παντοπωλεία, μαγαζιά, μάρκετ, ακτοπλοϊκές γραμμές, αεροδρόμιο τόσο στη Σαμοθράκη όσο και στην Αλεξανδρούπολη.
7. Διοργάνωση εορτών και φεστιβάλ για την προβολή των τοπικών προϊόντων και της αγροτικής ζωής π.χ. γιορτή του κασικιού, του τοπικού πραουσιού, παραγωγή λαδιού, τσίπουρου, κούρτα κτλ.

8. Ένταξη επιπλέον αμπελουργών στο μητρώο οινοπαραγωγών Σαμοθράκης, ώστε να υπάρξει κριτική μάζα πιστοποιημένων παραγωγών στη Σαμοθράκη και Έβρο.
9. Οι επιχειρήσεις με έδρα τη Σαμοθράκη θα πρέπει να εξαιρούνται του ΦΠΑ ως € 25.000 (De Minimis).

B. Περιβάλλον και Υποδομές

Οι βασικές υποδομές του νησιού είναι πεπαλαιωμένες και μη ανθεκτικές στις μεγάλες περιβαλλοντικές κ.α. κρίσεις, όπως διαπιστώσαμε τα τελευταία χρόνια. Χρηζουν λοιπόν συνολικού επανασχεδιασμού και σημαντικών βελτιώσεων, ώστε αφενός να γίνουν ανθεκτικές και αφετέρου να μειώσουν το υφιστάμενο περιβαλλοντικό αποτύπωμα από την μη αποτελεσματική λειτουργία τους. Η ανεξέλεγκτη υπερβόσκηση καταστρέφει το περιβάλλον, τη μοναδική φύση αλλά και βιοποικιλότητα του νησιού. Κατολισθήσεις και καταστροφικές πλημμύρες είναι το συχνό επακόλουθο των τελευταίων ετών λόγω των έντονων καιρικών φαινομένων και της κλιματικής αλλαγής. Η υπεραλίευση, η μόλυνση της θάλασσας από χερσαία στερεά απόβλητα και πλαστικά, τα συχνά στρατιωτικά και ναυτικά γυμνάσια με πραγματικά πυρά δημιουργούν ένα αρνητικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Η διαχείριση των αστικών και λοιπών απορριμμάτων καθώς και των λημμάτων του νησιού χρήζει άμεσων βελτιωτικών ενεργειών ώστε να αυξηθεί η αποτελεσματικότητα και να μειωθεί το υψηλό κόστος λειτουργίας των δομών που το επωμίζεται πλήρως ο δημότης Σαμοθράκης (μέσω των δημοτικών τελών). Χρήζει τέλος νέας επιστημονικής έρευνας η επίδραση των ανωτέρω παραγόντων στη βιοποικιλότητα του Θρακικού και του Βόρειου Αιγαίου Πελάγους.

Ειδικότερα, προτείνονται οι εξής δράσεις:

1. Ένταξη της Σαμοθράκης στο δίκτυο των ελληνικών Πράσινων Νησιών (με ανανεώσιμες πηγές ενέργειες, μηδενικά απορρίμματα, έξυπνη διαχείριση υδάτινων και άλλων φυσικών πόρων κτλ.).
2. Έκδοση του Προεδρικού Διατάγματος για τα απάτητα βουνά και την προστασία της θαλάσσιας ζώνης (NATURA 2000).
3. Ολοκλήρωση του αρχικού αιτήματος και ένταξη της Σαμοθράκης στη Βίοςφαιρα UNESCO.
4. Ανάδειξη βιοτόπων και της τοπικής βιοποικιλότητας.
5. Ολοκλήρωση δασικών χαρτών, κτηματολογίου και κύρωση χωροταξικού Σαμοθράκης εντός του 2024.
6. Αντιπλημμυρικά έργα και αναδάσωση ώστε να αποφευχθούν καταστροφικές πλημμύρες και κατολισθήσεις ορεινών όγκων και οικισμών ιδιαίτερα στη Χώρα, Ξηροπόταμο και Προφήτη Ηλία.
7. Διευθέτηση ρεμάτων οικισμού Παλαιόπολης στον αρχαιολογικό χώρο για την προστασία του Ιερού Χώρου και του ομώνυμου οικισμού της.
8. Ολοκλήρωση εργασιών και (επανα-)λειτουργία του Ιατρικού Κέντρου της Σαμοθράκης με στόχο την κάλυψη των βασικών ιατρικών αναγκών του νησιού και των επισκεπτών κατά τη θερινή περίοδο.
9. Ολοκλήρωση και λειτουργία του βιολογικού σταθμού στην Καμαριώτισσα, ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες των μεγάλων οικισμών του νησιού (π.χ. Λάκκωμα).
10. Στελέχωση Δασαρχείου ώστε να υπάρχει έλεγχος για παράνομη υλοτομία ή ελεύθερη βόσκηση.
11. Έρευνες για τον εναπομείναντα αλιευτικό πλούτο και μέτρα κατά της μόλυνσης του Θρακικού Πελάγους και του Βόρειου Αιγαίου.
12. Δημιουργία ανθεκτικών δικτύων πόσιμου νερού για όλους τους οικισμούς.
13. Επέκταση του λιμανιού της Καμαριώτισσας με βάση το ισχύον Master Plan αλλά και ανάπτυξη από ΤΑΙΠΕΔ των Λιμένων ΟΛΑ ως διαμετακομιστικού κόμβου.

14. Επισκευή κατεστραμμένου οδικού δικτύου Σαμοθράκης (Καμαριώτισσας/Κήπος και Δάφνες/Παχιά Άμμος).
15. Ολοκλήρωση εργασιών ελικοδρομίου και δυνατότητα λειτουργίας 24/24.

Γ. Επενδύσεις

Οι μελλοντικές επενδύσεις στη Σαμοθράκη οφείλουν να διοχετευτούν στην αναβάθμιση και ανθεκτικότητα των υφιστάμενων αλλά, πεπαλαιωμένων κεντρικών υποδομών του νησιού καθώς και τη δημιουργία ενός έξυπνου, διασυνδεδεμένου νησιού, με μηδενικό περιβαλλοντικό αποτύπωμα. Με εξαίρεση την ανάγκη γενναίας αναβάθμισης στο λιμάνι της Καμαριώτισσας, η Σαμοθράκη δε χρειάζεται νέες, αλλά καλύτερες και πιο έξυπνες υποδομές.

Η Σαμοθράκη θα πρέπει να ενταχθεί στον ευρύτερο σχεδιασμό για έναν πράσινο διαμετακομιστικό κόμβο που δημιουργείται σταδιακά στην Αλεξανδρούπολη και το Βόρειο Αιγαίο (cluster). Η Σαμοθράκη θα πρέπει να λάβει απτά, αντισταθμιστικά οφέλη για να χρηματοδοτηθεί η πράσινη μετάβαση του νησιού. Η επέκταση του λιμανιού της Καμαριώτισσας, η ακτοπλοϊκή διασύνδεσή της Σαμοθράκης με την Τουρκία και τα υπόλοιπα νησιά του Αιγαίου αλλά και το Λαύριο κρίνονται απαραίτητες.

Οι υποδομές της ΔΕΔΔΗΕ στο νησί θα πρέπει να βελτιωθούν, ώστε να πάψει οριστικά το φαινόμενο των διακοπών ρεύματος και να αποκατασταθεί η ενεργειακή ασφάλεια στο νησί καθώς και η απρόσκοπτη λειτουργία δημοσίων υπηρεσιών, η αδιάλειπτη ηλεκτροδότηση νοικοκυριών και τοπικών επιχειρήσεων.

Οι τηλεπικοινωνίες (δίκτυο 5G) καθώς και το διαδίκτυο θα πρέπει να βελτιωθούν, να καλύπτουν το σύνολο του νησιού 24/24.

Ήδη στο νησί λειτουργεί ένα σύστημα τηλεργασίας που θα διευρυνθεί σημαντικά στο άμεσο μέλλον, ιδίως κατά τους θερινούς μήνες, εφόσον σταθεροποιηθούν η ηλεκτροδότηση και οι τηλεπικοινωνίες.

Προτείνεται να δοθούν οικονομικά κίνητρα στις αεροπορικές εταιρείες από την Περιφέρεια για την ανάπτυξη πτητικού έργου και δρομολογίων εξωτερικού όλο το χρόνο με βάση την Αλεξανδρούπολη.

Η ολοκλήρωση των έργων λειτουργίας του ελικοδρομίου θα υποστηρίξει τη δημιουργία ενός ισχυρού διαμετακομιστικού κόμβου στη Σαμοθράκη με άμεση πρόσβαση 24/24.

Επενδύσεις θα πρέπει να γίνουν και στις υποδομές δημοτικής ύδρευσης, ώστε όλοι οι οικισμοί να έχουν πόσιμο νερό 24/24.

Η διαχείριση απορριμμάτων με στόχο τα μηδενικά απορρίμματα πρέπει να προωθηθεί στα πλαίσια του σχεδιασμού για της Σαμοθράκης ως Πράσινου Νησιού.

Στα ίδια πλαίσια, θα πρέπει να δοθούν κίνητρα για την αντικατάσταση του ιδιαίτερα παλιού στόλου αγροτικών, επαγγελματικών οχημάτων και ΙΧ.

Στόχος θα πρέπει να είναι η αύξηση της ανθεκτικότητας των υφιστάμενων υποδομών του νησιού, όπως κατέδειξε η περυσινή πυρκαγιά στον Έβρο με την σχεδόν τριήμερη διακοπή

ρεύματος, τηλεπικοινωνιών και νερού. Επομένως, αναγκαίο κρίνεται η εκπόνηση ενός ολιστικού σχεδίου εκτίμησης κινδύνων (risk assessment) από διεπιστημονική ομάδα, την Περιφέρεια και το Δήμο Σαμοθράκης με βάση και τα απαιτούμενα από τη νομοθεσία της ΕΕ.

Δ. Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η βιωσιμότητα της ζωής στη Σαμοθράκη είναι το μεγάλο στοίχημα τόσο σε τοπικό, όσο και σε εθνικό επίπεδο. Η βιώσιμη ανάπτυξη της Σαμοθράκης θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει ολιστικά το περιβάλλον, την τοπική κοινωνία, την πολιτιστική της κληρονομιά και την τοπική επιχειρηματική δραστηριότητα. Επομένως, η βιώσιμη ανάπτυξη θα προέλθει κυρίως από την ανάδειξη, με σύγχρονους όρους, της πολιτιστικής κληρονομιάς, του φυσικού κάλλους, της γεωσιγνωσίας και των τοπικών προϊόντων και υπηρεσιών της Σαμοθράκης.

Για να επιτευχθεί ο στόχος της βιώσιμης ανάπτυξης προτείνονται οι εξής δράσεις:

1. Αρχαιολογία:
 - α) Επανασχεδιασμός προσβασιμότητας και άρτιας λειτουργίας του αρχαιολογικού χώρου Παλαιόπολης (φωτισμός, σήμανση, προσβασιμότητα κτλ).
 - β) Επαναλειτουργία του αρχαιολογικού μουσείου εντός του 2024 και ανάπτυξη του χώρου του μουσείου.
 - γ) Προσβασιμότητα και επαναλειτουργία του χώρου των πύργων Γκατιλούζι.
 - δ) Ολοκλήρωση των προβλεπόμενων εργασιών ανασύλωσης του Πύργου του Φονιά εντός του 2024.
 - ε) Ανάδειξη των αρχαιολογικών μνημείων της Σαμοθράκης και συνέργειες με την Περαία Σαμοθράκης στα θρακικά παράλια (έκδοση νέου οδηγού για το Μουσείο και τα μνημεία με τεχνητή νοημοσύνη, επαυξημένη πραγματικότητα, δημιουργία museum shop, αναψυκτήριου κτλ.).
 - στ) Δημιουργία ενιαίου ιστορικού και φυσιολατρικού πάρκου Παλαιόπολης που θα περιλαμβάνει τον αρχαιολογικό Ιερό Χώρο των Μεγάλων Θεών, το παλιό ξενοδοχείο Ξενία, την Βασιλική πρωτοχριστιανική εκκλησία του Αποστόλου Παύλου, την εκκλησία της Αγ. Παρασκευής, τις αρχαίες νεκροπόλεις, τους Πύργους Γκατιλούζι καθώς και τα νεότερα κτίρια μαζί με τα υφιστάμενα αλώνια της Παλαιόπολης. Ο φορέας θα μπορούσε να είναι το ΔΙΑΖΩΜΑ ή ένας αντίστοιχος ενιαίος πολιτιστικός φορέας.
 - ζ) Δημιουργία εφορείας προϊστορικών αρχαιοτήτων με έδρα τη Σαμοθράκη και ολοκλήρωση σχετικών ανασκαφών π.χ. Βουνί, Βρυχώ, Φύλλα, Κρεμνιώτισσα κτλ.
 - θ) Έκδοση σχετικών συγγραμμάτων μετά την ολοκλήρωση των σχετικών ερευνών.
2. Βυζαντινή και νεότερη Ιστορία
 - α) Ανάδειξη των βυζαντινών και μεταβυζαντινών μνημείων της Σαμοθράκης (τα 999 εκκλησάκια θα μπορούσαν να ανακηρυχθούν ως μνημείο βυζαντινής και νεότερης ελληνικής ιστορίας).
 - β) Ίδρυση μουσείου νεότερης ιστορίας της Σαμοθράκης που θα ξεκινά λίγο πριν το Χαλασμό του 1821, θα συμπεριλαμβάνει το κίνημα Φιλελληνισμού, και θα φθάνει στις μέρες μας. Χώρος: το παλιό γυμνάσιο της Χώρας.
 - γ) Ανάδειξη της τοπικής βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής της Χώρας Σαμοθράκης.
 - δ) Ανασύλωση και επαναλειτουργία των παλιών μύλων (π.χ. νερό-, αλευρόμυλοι ή ελαιοτριβείων).
 - ε) Καταγραφή και διάσωση της ντοπιολαλιάς της Σαμοθράκης.

στ) Απελευθέρωση της Σαμοθράκης, Βαλκανικοί Πόλεμοι, Πρόσφυγες και βουλγαρική κατοχή.
η) Σαμοθράκη ως τόπος εξορίας.
ι) Χοροί και Πανηγύρια π.χ. μπάλος, μουσική και χορός.
κ) ανάπτυξη του χωριού Ξηροποτάμου (π.χ. δημοτικό σχολείο, μύλοι, πλατεία και εμβληματικά κτίρια.

3. Συνέδρια & φεστιβάλ

α) Δημιουργία σύγχρονου καλοκαιρινού δημοτικού χώρου συνεδρίων και εκδηλώσεων στο χώρο του δημοτικού χώρου του κάμπινγκ Πλατειάς.
β) Διοργάνωση αρχαιολογικών, επιστημονικών και άλλων επαγγελματικών συνεδρίων.
γ) Διοργάνωση ημερίδων για θέματα βιωσιμότητας και αειφόρου ανάπτυξης, π.χ. όπως το Samothraki Open Forum.
δ) Τοπικές γιορτές και πανηγύρια πχ. Γιορτή του Πραουστιού ή του Κατσικιού ή τα κούρτα.
ε) Φεστιβάλ γευσιγνωσίας και σαμοθρακίτικων συνταγών
στ) Συχνότερα Student Summer Camps με τη συνδρομή του Προγράμματος Erasmus και άλλων διακρατικών φορέων.

4. Τουρισμός

α) Δημιουργία νέου ολιστικού τουριστικού brand της Σαμοθράκης ως τόπου πολιτισμού και ευεξίας.
β) Άρτια λειτουργία του δημοτικού κάμπινγκ Πλατειάς και των Ιαματικών στα Θερμά.
γ) Πιστοποίηση των ορεινών μονοπατιών και ορεινών ποδηλατικών εκδρομών.
δ) Λειτουργία του μουσείου ορυκτών στον Προφήτη Ηλία.
ε) Ανάδειξη των τοπικών προϊόντων μέσα από τις τουριστικές εγκαταστάσεις (π.χ. ξενοδοχεία, μαγαζιά, παντοπωλεία, ταβέρνες, μεταφορές, κτλ.).
στ) Συνεργασίες για την προβολή της Σαμοθράκης με ΑνΜΘ, ΕΟΤ, ΣΕΤΕ, Aegean Airlines, Zantes κτλ.
ζ) Ένταξη της Σαμοθράκης στο visa-free πρόγραμμα μαζί με τα άλλα νησιά του Βορείου Αιγαίου.
η) Ανάπτυξη του αερολιμένα Αλεξανδρούπολης με κίνητρα σε αεροπορικές εταιρείες για δρομολόγια με εσωτερικό και εξωτερικό.

Ε. Κόμβος Εξωστρέφειας

Η εξωστρέφεια είναι το βασικό ζητούμενο για τη Σαμοθράκη. Για να επιτευχθεί αυτός ο στόχος θα πρέπει να βελτιωθεί σημαντικά η καθημερινότητα των δημοτών. Η δημιουργία νέων έξυπνων θέσεων εργασίας, η βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, αλλά και η άμεση βελτίωση των κρατικών και δημοτικών υπηρεσιών, της ιατρικής φροντίδας, της εκπαίδευσης, του αθλητισμού και πολιτισμού είναι βασικά προαπαιτούμενα για την παραμονή των κατοίκων, ιδιαίτερα των νέων στο νησί και τη δημιουργία κινήτρων για εξωστρέφεια του τοπικού πληθυσμού.

Ειδικότερα, προτείνονται οι εξής δράσεις:

α) Βελτίωση της ακτοπλοϊκής διασύνδεσης με τα νησιά του Βορείου Αιγαίου, την Τουρκία και το Λαύριο. Διασύνδεση του νησιού με Ίμβρο και Canakkale.
β) Επαναλειτουργία του τελωνείου στην Καμαριώτισσα, ώστε να μπορούν να προσεγγίσουν γιότ στη Σαμοθράκη.

- γ) Ανάπτυξη των δρομολογίων του κρατικού αερολιμένα Αλεξ/πόλης με διεθνείς και εσωτερικές πτήσεις μέσω κινήτρων από την Περιφέρεια ΑνΜΘ.
- δ) Βελτίωση των υποδομών και εξυπηρέτησης στα οδικά σύνορα του Έβρου και της ΑνΜΘ γενικότερα.
- ε) Περισσότερα Student Summer Camps στη Σαμοθράκη από ελληνικά και ξένα πανεπιστήμια στα πλαίσια του Erasmus ή μέσω διακρατικών συμφωνιών π.χ. με Ιταλία, Γαλλία, Αυστρία.
- στ) Brand campaigns, μόνιμη συνεργασία και φιλοξενία διαδικτυακών νομάδων.
- ζ) Δημιουργία ολιστικού App για την «Εμπειρία Σαμοθράκη».
- η) Ολοκλήρωση και λειτουργία του κάθετου επιβατικού σιδηροδρομικού άξονα Ηγουμενίστας/Βουκουρέστι/Αλεξανδρούπολη.
- θ) Υλοποίηση του σχεδίου υπερταχείας σιδηροδρομικής γραμμής Θεσσαλονίκης/Κωνσταντινούπολης.

Για περισσότερες πληροφορίες επικοινωνήσατε:

κ. Παναγιώτης Καμπούρογλου

Τηλ. +30 697 67 45 025

email: pk@samothrakiopenforum.com

www.samothrakiopenforum.com

® SAMOTHRAKI OPEN FORUM
